

Sundbyberg den 22 januari 2014

Till Skolverket

106 20 Stockholm

Angående anpassning av nationella prov i svenska åk 3 och 6.

Dyslexiförbundet FMLS anser att Skolverkets hanterande och bedömning av rätten till anpassning av nationella prov i svenska åk 3 och 6 är felaktig och förfelar sitt syfte. Vi vill med denna skrivelse be Skolverket att se över sitt ställningstagande och åter pröva hur anpassning kan ske för att skapa en likvärdig bedömning av elevernas förmåga ställt mot fastställda mål.

Vi menar att proven i svenska syftar till att pröva en rad färdigheter och kunskaper, vilka kan särskiljas från varandra och testas separat. Detta har stöd i accepterad läsforskning.

Det ställningstagande som Skolverket hittills stått för innebär att elever med dyslexi inte kan göra sig själva rättvisa på proven eftersom bristen på avkodningsförmåga blockerat läsförståelsen. En möjlighet att göra läsförståelsedelen med stöd av uppläsning ger denna elevgrupp möjlighet att på ett likvärdigt sätt delta i provet i läsförståelse.

Motivering

Från Lgr

Kunskapskrav för godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 3 i svenska

Eleven kan *läsa* bekanta och elevnära *texter med flyt* genom att *använda lässtrategier* på ett i huvudsak fungerande sätt. Genom att *kommentera och återge* några för eleven viktiga delar av innehållet på ett enkelt sätt visar eleven *grundläggande läsförståelse*. Dessutom kan eleven *föra enkla resonemang* om tydligt framträdande budskap i texterna och *relatera detta till egna erfarenheter*. (Vår kursivering)

Eleven kan skriva enkla texter med läslig handstil och på dator. I texterna kan eleven använda stor bokstav, punkt och frågetecken samt stava ord som eleven själv ofta använder och som är vanligt förekommande i elevnära texter. De berättande texter eleven skriver har tydlig inledning, handling och avslutning. Eleven kan söka information ur någon anvisad källa och återger då grundläggande delar av informationen i enkla former av faktatexter. Texterna innehåller grundläggande ämnesspecifika ord och begrepp som används så att innehållet klart framgår. Genom att kombinera sina texter med bilder kan eleven förtydliga och förstärka sina budskap. Dessutom kan eleven utifrån givna frågor ge enkla omdömen om sina egna och andras texter samt utifrån respons bearbeta och förtydliga sina texter på ett enkelt sätt.

Eleven kan samtala om elevnära frågor och ämnen genom att ställa frågor, ge kommentarer och framföra egna åsikter. När eleven berättar om vardagliga händelser beskriver eleven dem så att innehållet tydligt framgår. Dessutom kan eleven ge och ta enkla muntliga instruktioner.

Dyslexiförbundet FMLS betänkande

Skriftspråk och talspråk

Kunskapskraven upptar tre avsnitt; de två första tar upp elevens färdigheter, kunskaper och erfarenheter av skriftspråket. Första avsnittet att tillgodogöra sig skriftspråk och förstå det, andra avsnittet att producera skriftspråk.

Det tredje avsnittet omfattar talspråket. Kraven är framför allt inriktade på att ”producera” enkelt talspråk och mindre fokus ligger på språkförståelse. Man anger här enbart förståelse av enkla instruktioner som mål.

Tillgodogöra sig skriftspråk och förstå det.

Dyslexiförbundet FMLS tar i denna skrivelse endast upp det första avsnittet som behandlar elevens färdigheter, kunskaper och erfarenheter att tillgodogöra sig skriftspråk och förstå det.

Kunskapskraven anger förkortat och förenklat

- *läsa texter med flyt*
- *använda lässtrategier*
- *kommentera och återge*
- *grundläggande läsförståelse*
- *föra enkla resonemang*
- *relatera till egna erfarenheter.*

Kunskapskraven upptar således både färdigheter, kunskaper och erfarenheter, som avser både avkodning och språk- /läsförståelse.

Nationellt prov – vad ska det mäta?

Ett nationellt prov som avser att mäta ovanstående kunskapskrav bör konstrueras så att samtliga parametrar angivna i kunskapskraven kan mätas. Det är inte acceptabelt att avkodningsproblem ska förhindra elever att delta och visa sin förmåga när språk- /läsförståelse ska prövas.

Språk- /läsförståelse i detta avseende handlar om ordkunskap/ordförråd, vana vid och förståelse av skriftspråklig sats- och meningsbyggnad, skriftspråkliga begrepp och vändningar och att man har en tillräcklig begreppsvärld och underliggande förståelse för att kunna problemlösa och relatera till texten.

Nationellt prov – så bör det konstrueras.

Dyslexiförbundet FMLS föreslår att provet i svenska som avser att mäta läsförmåga delas i två delar – en del som mäter avkodning och en som mäter språk- /läsförståelse. I det senare provet ska eleverna få använda de hjälpmedel de behöver för att kompensera en svag avkodningsförmåga.

För Dyslexiförbundet FMLS

Bengt-Erik Johansson
Förbundsordförande